

Drôme-jaren

*Provençaalse memoires van
Jan & Gerda Siebelink*

Auteur Jan Siebelink was jarenlang docent Frans en schreef een deel van zijn omvangrijke oeuvre op zijn geliefde vakantieadres in de Drôme Provençale. Met zijn vrouw Gerda en hun kinderen bracht hij vele zomers in de streek door, en samen kunnen ze er hartstochtelijk over vertellen. Lees maar! Je zou denken: de roman 'Knielen op een bed lavendel' komt er ook nog wel.

‘Met ons Eendje op weg naar het zuiden. Met aanhanger en daarop nog twee sportfietsen’

interview

Terwijl de plakboeken en tal van losse foto's al klaarliggen op de eettafel, brengt Gerda de koffie binnen én een schaal met madeleines.

Jan: ‘Die madeleines zijn nogal seksueel getinte cakejes. Kijk maar, de vorm lijkt een beetje op een vulva. Marcel Proust ontleende daar zijn beroemde romancyclus *À la recherche du temps perdu* aan. Het cakeje deed hem terugdenken aan zijn jeugd, waarin hij bij zijn tante altijd thee en een madeleine kreeg. Vanuit die herinnering heeft hij vervolgens zijn hele oeuvre geschreven. Die madeleine bracht als het ware alles naar boven.’

We ontmoeten Jan (81) en Gerda (78) Siebelink in hun knusse woning in Ede. Na een hectische periode, waarin Jan als schrijver van het Boekenweekgeschenk 2019 een ‘bombardement aan lezingen en interviews’ moest geven, is de rust weergekeerd.

Jan: ‘Er waren momenten waarop ik dacht: dit hou ik niet vol. Elke dag werd ik opgehaald. Vaak stonden we uren in de file en was ik pas laat in de avond weer thuis. Het was wel een bijzondere ervaring hoor, en een groot succes. Moet je nagaan: maar liefst 260.000 mensen hebben met dat boekje in de trein gezeten.’ Tijd voor vakantie dus, zou je denken. Maar door medische ongemakken, waaronder een mogelijke oogoperatie, zit dat er dit jaar niet in.

Gerda: ‘Het is even niet anders, maar we hebben gelukkig prachtige vakanties om op terug te kijken.’

‘Nyons heeft een fantastische markt’

Die vakanties vonden vele jaren achtereen plaats in Nyons, waar telkens hetzelfde vakantiehuis werd gehuurd.

Jan: ‘De eigenaar was een zeezeiler. Hij zeilde wereldwijd, tot aan Nieuw-Zeeland toe. Leuke vent trouwens, meneer Vaillant heette hij – dat betekent ‘dapper’. Hij verbleef tijdens onze vakantieperiode zelf in een armoedig klein huisje, terwijl wij in zijn veel mooiere woning zaten. Vanuit de slaapkamer keken we uit op

de Mont Ventoux. Daar moeten volgens mij ook foto's van zijn. Of niet, Gerda?’

Gerda: ‘Ik heb wel deze, van je werktafel. Of nou ja, werktafel ... het was eigenlijk gewoon de tafel buiten. Je hebt daar nog gezeten met Hugo Camps, die je kwam interviewen over wielrennen.’

Jan: ‘Dat was naar aanleiding van *Pijn is genot* en *Eerlijke mannen op de fiets*, die later in één boek zijn verschenen.’

Gerda: ‘Je hebt daar ook gewerkt aan *Knielen op een bed violen*.’

Jan: ‘Ja, én voorbereidend werk gedaan voor *Margaretha en Engelen van het duister*.’

Is schrijven in Nyons anders dan schrijven in Nederland?

Jan: ‘Niet echt. Ik hield daar gewoon dezelfde dagindeling aan. Ik begon om 6 uur 's ochtends, en tegen 11 uur – dan had ik helemaal genoeg van het schrijven – rende ik de heuvel af, het bruggetje over, en ging ik op een terrasje koffiedrinken en *L'Équipe* lezen.’

Gerda: ‘En dan kwam ik er een tijdje later met de auto achteraan, zodat we samen boodschappen konden doen.’

Jan: ‘Nyons heeft een fantastische markt. Ik had daar een vaste paella-man, bij wie je op tijd je bestelling moest plaatsen, anders was alles weg. En wat ik ook zo mooi vond: dat in die broeiende, zinderende hitte een marktkoopman stond met kippen aan het spit. Het vet van die kippen droop dan op de aardappels die daar onder lagen mee te grillen. Als je zo'n kip kocht, kreeg je meteen een schep van die heerlijke aardappelen erbij.’

Gerda: ‘En bij de groenteman kochten we *cerises blanches*, witte kersen, en olijven natuurlijk. Ik vond die bruine olijfjes altijd zo lekker.’

Jan: ‘Nyons is natuurlijk een olijfstadje hè, met een eigen AOP (*appellation d'origine protégée*). Naast *le pont roman*, een fraaie Romeinse brug, heb je nog een oude olijfoliemolen die je kunt bezoeken.’

Gerda: ‘Voor ons vakantiehuis stonden ook olijfbomen, dat was altijd een mooi, rustgevend uitzicht. En dan die *cigales*, hè. Als je verderop naar boven ging, werd het steeds stiller en kwam je bij een plek waar je lindebloesem kon kopen. Ze klommen daar de bomen in, legden een plankier op de takken en plukten van daaraf de bloesem. Liep je daarvandaan nog wat verder

‘Zelfs zonder geld nog in het casino geweest’

omhoog, dan zag je soms ergens in het veld een ezeltje dat een beetje zielig in z'n eentje stond te balken.’

Jan: ‘Weet je nog van die buurman? Die zat daar heel hoog, en had een boomgaard met abrikozen en ook een olijfgaarde. Die abrikozenboomgaard zou worden afgestoten, maar het hing er nog vol met abrikozen, en daarom mochten wij er net zoveel plukken als we wilden. We hebben daar toen nog jam van gemaakt. Is daar trouwens geen foto van, dat jij daar aan het plukken bent?’

Gerda: ‘Deze bedoel je. Toen had ik nog een andere kleur haar.’

Al zoekende door de losse foto's vindt Gerda er eentje met een kerk erop. ‘Hé, dit is toch het torentje van Nyons?’

Jan: ‘Jazeker, dat is la Chapelle Notre-Dame de Bon Secours, een heel mooi oud kapelletje met een open-gewerkte toren. Die is ook heel beroemd trouwens.’

Gerda: ‘En omdat het zo open is, zie je zo prachtig het zonlicht erdoorheen, aan het einde van de middag.’

Jan knikt. ‘We hebben echt mooie jaren gehad in Nyons, maar op het laatst was ons vakantiehuis een beetje verwaarloosd, met heel veel wespennesten, overal mieren, aanslag op zwembadranden, weet je wel. Toen zijn we daar niet meer teruggegaan.’

Het drankje van de legeraanvoerder

Er komt een extra stapeltje foto's op tafel.

Jan: ‘Dit is in het straatje bij ons huis, toch?’

Gerda: ‘Nee, dat was in Apt.’

Jan: ‘O. En dit dan?’

Gerda: ‘Ja, dit is Nyons. Om de hoek had je een café. Daar moet je dat verhaal eens over vertellen, over dat drankje dat je daar altijd dronk, hoe heette dat ook alweer?’

Jan: ‘Dat is inderdaad een mooi verhaal: we hadden een vast cafeetje in de oude binnenstad, in een van die smalle zijstraatjes waar het altijd zo lekker koel is. Daar ging ik dan *L'Équipe* lezen, vanwege de Tour de France en zo. Enfin, het was twaalf uur in de middag, dus ik bestelde een pastis, waarop de man achter de bar zei:

Abrikozen plukken in Nyons

‘We hebben hier een hele speciale pastis: een *capitaine*.’ Dat was pastis met grenadine erbij. Ze hadden ooit een legeraanvoerder als klant gehad die zijn pastis altijd zo dronk, en daarom hadden ze die variant naar hem vernoemd. Ik zei: ‘Oké, laat maar eens proeven dan.’ Ik vond 'm erg lekker en bestelde dus ook bij latere bezoeken dikwijls een *capitaine*.

Maar wat denk je ... enkele jaren later komen we daar weer terug, dus ik zeg tegen diezelfde patron: ‘Doe mij maar weer zo'n *capitaine*.’ ‘Een *capitaine*?’ vroeg hij, ‘waar heb je het over?’ Waarop ik zei: ‘Nou, dat heb je me zelf verteld.’ Maar hij keek me stomverbaasd aan. Hij wist van niets.’

Was het wel dezelfde man?

Gerda (lachend): ‘Dezelfde man, hetzelfde café. Hij deed ook heel koel ineens. We dachten nog: zijn wij nou gek geworden?’

Jan: ‘Ik zie 'm nog precies voor me, in dat donkere cafeetje. Gerda en ik waren allebei volledig van slag. Ik heb dat verhaal later nog in een roman verwerkt.’

Marché au(x) livres

Niet alleen Jan Siebelink, ook zijn vroegere collega Gerard Reve had zijn hart verpand aan de Drôme en woonde lange tijd in Le Poët-Laval, bij Dieulefit.

Jan: ‘Daar zijn we ook geweest. Vanuit Nyons reden we ernaartoe en gingen we theedrinken bij zo'n mooi gerestaureerd restaurant.’

Samen met Reve?

Jan: ‘Nee, die was daar toen al weg. Wist je trouwens dat ‘le poët’ geen ‘dichter’ betekent, zoals je misschien zou verwachten, maar een ‘uitstekende hoogte’ of ‘bergpunt’? Daar is dat dorpje op gebouwd. Je ziet dat ook terug in namen van andere dorpjes in de omgeving, zoals Le Poët-Célard.’

Gerda: ‘En niet zo heel ver daar vandaan heb je Grignan, met dat enorme kasteel, dat zo bekend is geworden dankzij Madame de Sévigné.’

Jan: ‘Klopt. Haar schoonzoon, de graaf van Grignan, was in de 17e eeuw eigenaar van het kasteel en woonde daar met haar dochter. Madame de Sévigné zelf zat in Parijs en schreef haar dochter tal van brieven waarin ze over de Zonnekoning roddelde. Zo van: heb je dat gehoord, Madame de Pompadour was er ook weer bij,

en die en die hofdame ook. Dat is een zeer bekende correspondentie geworden.’

Gerda: ‘Grignan heeft sowieso een hele leuke boekenmarkt waar je de meest bijzondere boeken kan vinden.’

Jan: ‘Daar heb je toen voor mij *À vau-l'eau* van Huysmans gekocht, weet je nog? Dat is een novelle die *À rebours* (door Siebelink in het Nederlands vertaald onder de titel *Tegen de keer*, red.) aankondigt. Werkelijk een schitterend verhaal. In de Nederlandse vertaling heet het *Op drift*.’

Gerda pakt een van de plakboeken en bladert deze door tot ze bij een foto van de boekenmarkt van Grignan komt. ‘Kijk, wat vind je hiervan: Hansje Brinker, je weet wel, dat jongetje met z'n vingertje in de dijk, maar dan in het Frans.’

Onder de foto is een notitieblaadje geplakt van de boekverkoper. Gerda leest voor: ‘Huysmans dans titres’.

Jan: ‘Wat bedoelde hij daarmee?’

Gerda: ‘Nou, dat we op zijn website nog meer beschikbare boeken konden vinden. Ik had 'm gevraagd waar hij vandaan kwam en of hij nog meer van of over Huysmans had.’

Jan: ‘En wat heb je daar nou onder geschreven? Grignan, marché au livres? Daar moet nog een x achter ‘au’, want het is meervoud.’

Gerda: ‘Oké, ik zet 'm er gauw bij. Tja, oud-docent Frans hè, dat blijft je achtervolgen, haha.’

Jan: ‘Maar wat is dat toch leuk hè, zo'n plakboek. We zijn daar altijd heel intensief mee bezig geweest.’

‘Onschuldige wereld, de tijd van het vertrouwen’

Gerda: ‘Jan, vergeet je niet dat verhaal over dat touwtje?’

Jan: ‘O ja, toen we met ons Eendje op weg waren naar het zuiden. Wij tweeën voorin, drie kinderen achterin, en achter de auto zo'n lage Saris aanhanger met daar bovenop nog twee sportfietsen. Op een gegeven moment hadden we een hotelletje gevonden voor de tussenstop. We lieten de auto aan de weg voor het hotel staan, met alle koffers erin en de fietsen erop, en namen alleen onze toiletpullen mee naar boven. Maar er was een kermisje in dat dorp, dus ik vond het toch een beetje eng, met die dronken lui en zo. Ze konden zo alles

meepikken. Dus wat heb ik toen gedaan: ik heb vliegtouw aan de auto vastgebonden, dat via het raam van onze hotelkamer naar boven geleid en het andere uiteinde om mijn arm gebonden. Zo ben ik naar bed gegaan, met de illusie om toch wat controle te hebben. Ik zal het nooit vergeten. Het was nog een onschuldige wereld, de tijd van het vertrouwen. Dat is nu ondenkbaar. Ze hadden dat touwtje natuurlijk gewoon kunnen doorknippen en ons berooid achter kunnen laten. Dan hadden we echt een probleem gehad.’

Gerda: ‘We hebben wel andere problemen gehad, toen we terugreden uit Italië en naar Monaco gingen. Daar bleek dat we met onze betaalkaarten geen geld konden opnemen of pinnen. Totale paniek natuurlijk, want we moesten ook nog ergens overnachten. Uiteindelijk hebben we toch nog wat in Monaco rondgekeken, zijn we zelfs in het casino geweest – zonder geld! – en vervolgens naar het consulaat gegaan. Daar hebben ze ervoor gezorgd dat er geld werd overgemaakt, en konden we gelukkig overnachten in Sospel, daar vlakbij.’

Jan: ‘Ik dacht eigenlijk dat je wilde gaan vertellen over die keer dat ons Eendje het niet meer deed en we de Wegenwacht moesten bellen. Al vrij snel kwam er iemand aan en werd het autootje op een grote takelwagen gereden. Wij er met z'n allen in. We zaten daar eigenlijk prinsheerlijk, zo hoog, maar we waren ook bang, omdat we niet wisten wat er aan de hand was. Na een tijdje reden we een dorpje binnen, kwamen bij een garage, en daar bleek toen dat er geen benzine meer in de Eend zat.’

Hij lacht breeduit. ‘Zo, nou heb je wel genoeg, toch?’

Meer dan genoeg!

Gerda: ‘We hebben nog zoveel mooie herinneringen. Die bewaren we dan wel voor de volgende keer.’ ●

Nyons: la Chapelle Notre-Dame de Bon Secours